

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Kateřina Davidová

Název práce: Framing Climate Policies: Discourse Analysis of Carbon Pricing Debates in Canada and Australia

Vedoucí práce: PhDr. Jan Hornát

Oponent práce: Ing. Mgr. Magdalena Fiřtová Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Závěrečná práce Kateřiny Davidové komparuje předvolební diskurz k zavedení daně z uhlíku v Austrálii a Kanadě. Jedná se o velmi zajímavě zvolené, aktuální téma k debatě o zmírňování dopadu klimatických změn. Cíl práce, kterým je komparace prohlášení dvou předsedů pravicových stran Stephena Harpera a Tony Abbotta, považuji však za problematický, a to z dvojího důvodu. Zaprvé, z práce jasně nevyplývá zdůvodnění pro použití srovnávací metody, a tudíž ani jaké širší závěry lze ze srovnání dvou zemí závislých na exportu fosilních paliv vyvodit. Zadruhé, různé časové vymezení pro sběr diskurzivních vzorků (rok 2008 v Kanadě a rok 2013 v Austrálii) přináší velké úskalí, kterým je 5 let rozdíl ve vývoji mezinárodní diskuse a veřejných aktivit v oblasti kontroly klimatických změn. Autorka toto druhé úskalí ve výsledcích svého výzkumu částečně reflektuje, v závěru jej však znovu z výsledků své analýzy absentuje. Z práce explicitně nevyplývá, proč byl zvolen pro Kanadu rok 2008.

Dle mého názoru (a je to skutečně osobní názor) by tak mohlo být mnohem zajímavější srovnávat národní kampaně v jedné či druhé zemi, které nabízejí plastičtější perspektivu použití odlišných rámců a diskurzivních strategií, čímž by se lépe odkryla „ideologická zaujatost“ i „mentální systémy sociálně sdílených hodnot“ (viz autorčina citace ke smyslu CDA ze strany 18), v nichž se politici jednotlivých stran pohybují.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce má jasné teoretické ukotvení, má srozumitelnou logickou strukturu, byť uvedení kanadské analýzy na prvním místě by lépe odpovídalo časové souslednosti. Autorka tuto posloupnost zdůvodňuje intenzivnější veřejnou debatou. Některá média však v této souvislosti spekovala i o možné australské „inspiraci“ kanadským příkladem či australsko-kanadské koalici v postupu proti Kyotskému protokolu. Nemluvě o vývoji celosvětové klimatické diskuse v letech 2008-2013, kterou práce zcela opomíjí.

Vlastní text je rozdělen do dvou základních částí. Po velmi podrobném teoretickém přehledu metodologie kritické diskurzivní analýzy a rámování (kapitola 2), autorka stručně nastiňuje základní typologii rámování v klimatickém diskurzu (kapitola 3), aby v hlavní empirické části své práce tyto nástroje použila pro vlastní výzkum klimatického diskurzu v Kanadě a Austrálii (kapitola 4).

Pro lepší pochopení národních diskurzů by bylo vhodné práci opatřit podrobnějším kontextem, který by umožnil čtenáři lépe situovat veřejnou debatu a porozumět sociálním i historickým procesům, které volbu strategie ovlivnily (viz autorčina citace R. Wodak, s. 18). Konkrétně by tak čtenář mohl lépe pochopit, proč kupříkladu kanadské veřejné mínění bylo tak vysoce nakloněno vládní politice kontroly klimatických změn v roce 2008 a poté už nikoli (s. 54).

S ohledem na podrobnější znalost kontextu kanadské politiky v roce 2008 považuji za sporné tvrzení, že diskuse na téma uhlíkové daně byla otevřena až se zveřejněním předvolebního programu Liberální strany Kanady (str. 28). Téma uhlíkové daně (resp. systému obchodování s emisními povolenkami) bylo aktuální v Britské Kolumbii či v provinciích Ontario, Quebec a Manitoba, které se v červenci 2008 připojily k tzv. Western Climate Initiative (WCI). Na federální úrovni pak probíhala velmi živá diskuse k tzv. Clear Air Bill (C-30), v roce 2008 vyvolala živou odezvu respektovaná zpráva National Roundtable on the Economy and the Environment.

Obdobně analýza dotýkající se kanadského a federalismu (str. 51) postrádá hlubší mnoho-
vrstevnatost. Úryvek č. 9 je možné interpretovat v kontextu probíhajících iniciativ provinciálních vlád, zejména vlády Britské Kolumbie, která v červenci 2008 zavedla první daň z uhlíku i zmiňované WCI.

V neposlední řadě absence kontextu oslabuje i analytické výsledky výzkumu. Jako zásadní pro anti-klimatický diskurz považuji ekonomickou strukturu HDP a vývozu obou zemí, které stojí na fosilních palivech (uhlí v případě Austrálie a ropa a zemní plyn v případě Kanady). Pro pochopení motivací obou analyzovaných politiků je nutné vzít v potaz právě voliče těch oblastí, které jsou na produkci a vývozu fosilních komodit závislé. Například federální politici v Kanadě jsou rozpolceni s ohledem na rozdílné preference jednotlivých provincií, ale v rámci předvolební kampaně nebývá dostatek prostoru pro reflexi provinciálních priorit a kampaně tradičně bývají zaměřené tak, aby neoslabovaly jednotu země. Rámování uhlíkové daně jako ohrožující pro vývoj ekonomiky (str. 46), i pro jednotu federace (úryvky č. 8-10, str. 51) má z tohoto pohledu své reálné opodstatnění a nelze je bez hlubších argumentů vnímat pouze jako „ideologické manipulace“ či „legitimizaci pokrytectví“ (str. 30). Nejde ani tak o to, že bych s ideologickými motivy Harperovy klimatické politiky nesouhlasila, spíše jde o prokazatelnost, resp. neprokazatelnost těchto motivů na uvedených úryvcích projevů.

S ohledem na volbu teorie Kuznetsovy enviromentální křivky by mne zajímalo, jak by bylo možné tuto křivku aplikovat u zemí závislých na vývozu nerostných surovin.

Z metodologického hlediska vnímám jako zcela nesprávné, že se práce opírá o projevy, které nejsou úplné, nýbrž odkazuje pouze na jejich vytržené části, přepsané v médiích. To se týká především Harperových projevů. Ačkoli vím, jak je obtížné v Kanadě získat přístup k celým prepisům projevů premiéra a rozumím proto důvodu, který autorku k použití vedl, neumenšuje to problematičnost dat. Diskuse na půdě kanadského parlamentu jsou kupříkladu k dispozici v tzv. Hansardu, Compendium of Procedure, <http://www.ourcommons.ca/Parliamentarians/en/PublicationSearch?PubType=37>

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce splňuje předepsané formální požadavky, je napsána kvalitní, dobře redakčně zpracovanou angličtinou.

Jazykově doporučuji opatrnost v hodnocení intenzity (slightly less intense, str. 42), či frekvence (abundantly, srov. 46, overwhelmingly, str. 52), pokud pro to není skutečně fakticky/statisticky podložený důvod, působí na čtenáře zaujatě.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Jedná se o zajímavou práci, na níž oceňuji zejména velmi pečlivě zpracovanou teoretickou část, cením si i pokusu o samostatný výzkum založený na diskurzivní analýze projevů obou pravicových politiků. Práce pěkně vyzdvihuje obdobné použití strategií ohrožení, ekonomických důsledků i předávání odpovědnosti na globální úroveň v obou zemích. Samotné srovnání, časové zdůvodnění, absence hlubšího kontextu i volba dat pro analýzu diskurzu jsou však natolik problematické, že výsledky práce zůstávají pouze na povrchu a neumožňují vyvodit relevantní a obecně použitelnější závěry.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Prosím o podrobnější zdůvodnění roku 2008 pro analýzu Harperovy předvolební kampaně.

Z práce vyplývá, že ani jeden z politiků nepoužil během kampaně podpůrné rámování typu „veřejné zdraví“ či „veřejná odpovědnost“, je to skutečně tak? Kam by bylo možné zařadit rámování, v němž Stephen Harper prosazoval technologie zaměřené na zachycování a uchovávání uhlíku (carbon capture and storage)?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Navzdory výše uvedeným výhradám považuji, práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením **velmi dobře**.

Datum: 24. 8. 2017

Podpis: